НАРОДНИ БРОЈ 22.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком** и **недељом** на целом табаку, **уторком** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Припослано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 82. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 30. МАЈА 1897. **ГОДИНА XXXII.**

НАРОДНИ ДАР — МИЛЕТИЋУ.*)

Велики синови једнога народа не мере се само по успесима, који су постигли за добро свога народа, него се мере и по жртвама, које принесоше на жртвеник народни и по путевима, којима постигоше успехе.

Да се Милетић није жртвовао за народна права и слободе, и да није ударио правим путем, он не би био — Милетић.

Цео живот и рад Милетићев кретао се у кругу, који је нашем народу мио и драг: Да Српство у овим крајевима одржи, подигне, развије и учврсти.

Рад на политичком пољу за одржање народнога бића био му је горостасан и мукотрпан. Рад на народно-црквеном пољу био му је обилат и плодан, а народу приступачан и користан.

Цео живот и рад његов светли необичном светлошћу и казује савременицима, да је у Српству један Светозар Милетић, а млађем нараштају пружа пример, колико може један човек учинити добра роду свом.

Цео живот и рад његов отворена је књига, из које се ми често учимо, како ваља србовати и како радити — не за себе, но за све нас.

А последице тога рада казују нам, да тај рад рађа плодом. Где би данас био наш народ, где ли његове тековине, права и слободе, да није било Милетића?

Последице таква рада не опажају се само данас и сутра. Оне остављају много дубља трага у потоњим дневима. Такав рад изазива велико признање и дубоку захвалност свију искрених синова народних; тражи и захтева, да се та захвалност видљивим знацима истакне.

Големе заслуге и жртве Милетићеве изазвале су наш народ, да му 10. (22.) фебруара 1896. прослави његову светлу седамдесетгодишњицу. А да се и овом приликом видљивим знаком истакне велико признање и дубока захвалност народна, скупљани су прилози у нашем народу за „Народни дар Милетићу“.

Петнаест хиљада форината „Народнога дара“ Милетићу, бележимо овде.

Петнаест хиљада — мален дар за онако големе заслуге и жртве. И ако мален и скроман, али не и незнатан. Народ је у својим тешким и претешким економским приликама и поред невоља, које га баш тада сналазише, одговорио својој дужности. Са разних страна и крајева Српства, као што извештај „Братства“ показује, одазвао се народ прилозима; и ако ти прилози нису крупни и богати, они су потекли из искрена, чиста и непомућена срца народна. Великан српски примио га је истом онаком усрдношћу, каквом га је народ даровао. После многих бурних дана, српска срца јаче закуцаше и нађоше откуцуја у срцу његову, које и данас јуначки бије за свој род.

Не петнаест хиљада, него ни петнаест пута петнаест хиљада не могу како ваља наградити горостасан рад и ненадмашне заслуге дива нашега. Милетићу се може народ само онда одужити, ака вазда буде имао на уму његов рад и живот: напредак, слободу и своју народну част.

Још се није постигло, да се његов живот и рад изнесе у потпуности и целини, како би то морало бити, и како се желело и намеравало. Његове расправе, чланци и беседе још нису могле угледати света онако сабране и протумачене, како би се из њих јасна слика његова голема деловања могла достојно схватити и ценити. Али не сумњамо, да ће се и то остварити. А то ће његову успомену у народу много боље очувати, него какви споменици од туча и камена

Оне хиљаде имена на поздравима о седамдесетгодишњици Милетићевој и оне хиљаде прилагача за народни дар Милетићу казују свему свету, да је народ српски Милетића разумео и да је и овом приликом доказао, да му се злотвори не могу подмукло смејати, нити му кукавице свагда светао образ помрачити.

Слава и хвала Дру Светозару Милетићу!

Слава и хвала народу српском и његовој свести!

Слава и хвала свима и свакоме за ово красно дело народно!

*

Слава великих људи, и народна је слава. Они у народу вечито живе, и народ у њима види светињу својих идејала.

Мало је чврстих бораца на уставном пољу у историји народа, а још мање је светлих карактера, какав беше наш Милетић. Милетиће векови рађају, а народ српски био је срећан да га има.

Јесте, имао га је у пуној снази, да пркоси свакој бури и непогоди, која наилазаше често на наш народ у последње време. Његова јака плећа одолеваху свему, док противничке стреле не учесташе и не саломише крила соколу.

Он је принео на олтар народни све, што имађаше. Сав свој живот, од младићка доба, па до последњег дана у јавном животу, посветио беше народном добру.

Благо народу, који има Милетића! Такав народ не може никад пропасти!

*) Привремени одбор „Братства“ издао је извештај о раду свом и прилозима у књизи, и на крају књиге донео је горњи чланак. Пр. ур.

Избор изборника.

Што није до сад никада било, биће ових избора за наш народно-црквени сабор. Од министара и жупана па до последњег пандура — све се то дало у изборну хајку против српског народа.

Што ближе изборном Видов-дану, све су чешћи гласови о неким званичним наредбама, које су издате натарошима, кнезовима, сенаторима, ешкутима и свој редом великој и малој господи у политичким општинама. Спомињу се и званични кандидати за посланике.

Нема дакле сумње. Напаст је пред вратима. Треба је слошки сузбити.

Крупна и ситна господа облећу око народа. Улагују му се, варају га, а где и силом прете. Тешко стаду, ако буду вуку врата од торине отворена!

Народни учитељи и свештеници и сви редом народни пријатељи дужни су пазити на свакога појединог бирача и водити о њему рачуна. Сваки одговара за свој рад, али кад вук одвуче безазлену и залуталу овцу, пастир одговара газди свом.

Солгабирови, натароши, кнезови, ешкути, касири и егзекутори, и сви остали, ма они били Срби православни, не смеју водити данас реч по црквено-школским опинама. Ако им бирачка листа даје права, да као бирачи ступе у изборну борбу, толико им се мора допустити, да гласају за изборнике, како они хоће, али то и — ништа више.

Данас међу њима нема „наших људи.“ Они морају како им се од горе нареди, а свака та наредба иде о глави народно-црквеној автономији.

Где је по невољи на челу црквено-школске опћине натарош, кнез или свештеник, који гласа при политичким изборима за владиног посланика, ту треба добро оба ока отворити. Нека је он како му драго добар пријатељ, „пријатељ“ селу или овом или оном, њему се отворено каже: Опрости, али то не иде. Ми те не слушамо!

За који дан бираће свако место изборнике, а то су изасланици, који ће ићи у изборно место да бирају посланике. Ни један од оних зависних и обвезаних не сме бити изабран за изборника, јер **ти изборници управо решавају судбину нашој автономији.** Какви изборници буду изабрани, онакви ће и посланици бити. А посланици ће автономију или очувати, или јој задати самртан удар.

На сваких 200 душа бира се по један изборник, а кад сувишак после последњих 200 душа прелази број 100, онда се и на 101 душу бира још један изборник. Најновији број душа доставља епархијска власт свакој опћини, а у случају, да ова то заборави, онда је дужан црквени одбор затражити од месног парохијског звања најновији број душа у месту (од прошле године), и према њему број изборника одредити.

Сваки бирач добија на три дана пред избор позивницу или исправу, којом ће гласати. Ако ту исправу случајно изгуби, добиће од одбора пре гласања нову исправу.

Избори изборника обављају се у јавној седници и усмено. Ко је год бирач, може бити и изборник.

Кад се у некој опћини бира 5 и 10 изборника, лако ће бити бирачу набројати 5 и 10 имена. Али кад треба бирати 20 и више изборника, онда је тешко набројати све. Најбоље је, кад неко од бирача устане и предложи лица за изборнике, и ови буду једнодушно изабрани. Али где су бирачи подељени на двоје, ту друкчије иде. По обичају и употреби при изборима важи оно гласање, кад бирач искаже више од половине свију имена. Али данас није тако лако прегорети ону другу половину изборника, него је дужност сваког бирача, да за све изборнике гласа. Ако их не може

ПОДЛИСТАК.

ЗАДУЖБИНА ЦАРА ДУШАНА КОД СЕРЕЗА

ОДЛОМАК ИЗ ОВЕЋЕГ ПУТОПИСА

„ПО ИСТОЧНОЈ МАЋЕДОНИЈИ“

НАПИСАО

ИВАН ИВАНИЋ.

(Наставак и свршетак)

Апстрахујући ову бесмислицу Cousinéry-а, за мене је у овај мах важно само то, да су калуђери још 1814. године Cousinéry-у Душана „означили за оснивача манастира“. Cousinéry пак, да је само прочитао натпис на слици Душановој, који гласи: „Стефанис, Василевс аутократор Сервиас“, не би га могао назвати „бугарским“ краљем, а да је знао боље историју не би га начинио зетом Андроника III. и шураком Јована V.

Важан је пак и овај пасус у Cousenéry-у:

„Вођ мој примети, да се овај краљ, према предањима, сачуваним у манастиру, звао Стеван, да му је у Серезу била престоница. Још додаде, да је Стеван био побожан кнез и да се са шураком ујединио (!) те овај манастир основао“.

Тако је ето предање било очувано код калуђера до 1814. године које, дакле, јасно говори у корист мога тврђења. Гопчевић вели пак ово (на страни 165):

„Серез је трипут освојен од Срба, оба последња пута од Душана, који је у близини основао манастир св. Јована Претече и (ако се не варам) манастир Кошвиницу, на источној планини јужно од Драма, у коме има неки занимљив летопис из доба српскога царства. Манастир св. Јована Претече код Сереза, чувен је нарочито због слике свог оснивача српског цара Стевана Душана“. Па даље: „Бугари желе избрисати из историје света и тај факт, да је један краљ српски основао овај манастир“

И ако Душан није био светац, калуђери меникејски из захвалности зову га: „Агијос Стефан“ (свети Стефан). Тако стоји и на оригиналу слике у цркви, тако и на копији бакрорезној од 1861. године.

Дакле све оно што сам видео и чуо у манастиру, говори за то, да је Душан био заиста оснивач овога манастира.

По свему је грађење овога манастира морало овако тећи: У манастиру постоји најстарија црква, која је била матица, око које су се после скупљали калуђери и народ, када је манастир постао већи и имућнији. Ту цркву је градио Епископ Зихнански Јован у XIII. веку. Он је, дакле, био први оснивач јер је ударио темељ доцнијем великом и имућном манастиру. Но Јованов је манастир био најмањи и најсиротнији међу свима осталим манастирима Свете Горе меникејске, од којих сада нема ни трага ни гласа.

Јованов манастир помагали су прилозима оба Андроника, краљица Симонида Милутинова, Кантакузен и др., али је манастир све до Душанова доба остао незнатан мален и не толико огат.

Када је Душан освојио Серез и прогласио се тамо 1345. год. за „цара свих Срба и Грка“, он је као свагда побожан владар, у част својих победа и успеха, обдарио имањем тај мали манастир, подигао главни храм и остале зграде, оградио манастир градским зидинама, и како сам Срећковић (стр. 510, вели: „Године 1345. дао манастиру повељу (Флорински II. 117), којом потврди повеље свију пређашњих византијских царева. Он не само да ослобођава манастирске земље и имања од свију дација државних и општинских данака и поданака, а то је више него ли су му давали пређашњи цареви, него му је још приложио: добро Ласкара у селу Ленчини са Зевгарнатон, који је (раније) припадао Кантакузену; три млина, парике села Мељчинићски, куће и земље у разним местима, које су биле Ласкареве; шуме Протокорицу, Велидол са два млина. Коњуге на р. Панакији са парисима млиновима и четири дворишта у Переповани. Још је дао нове прилоге истоме манастиру.*) Зидајући у то доба своју задужбину у Призрену, он, као прави православни цар, даје на исти начин и у исто време прилоге и својој задужбини код Сереза. Он је био дарежљиве руке не само у својој дедовини већ и у новозаузетим српским покрајинама. Србин и побожан свагда и на сваком крају своје велике царевине!

Гопчевић вели о оснивању манастира ово:

„Биће, дакле, да је манастир св. Јована Претече основан тек после освојења Сереза 1345. године и да услед тога Јован V. при томе није имао никаквог удела. Три године после тога, пропутовао је Душан и даривао манастире на Атосу (Светој Гори); вероватно дакле, да је том приликом долазио у св. Јован Претечу и да се овде сликао. С овим се слаже и навод Cousinéry-ов, што се тиче старости принчеве, јер Урошу беше у оно време 8 година.“

Интересно је још, да по датуму (1318. г.) најстарија повеља овога манастира сведочи, да је краљица Симонида, баба Душанова, прва приложила манастиру један комад државне зем-

*) Погрешно је овде означено село Мељчинић, јер таког села нема у округу сереском. То је село Мелникић на средини пута из Сереза у Демир-Хисар (Железнац). Ив.

све напамет навести, он их може све написати и прочитати, да их перовођа узме на записник Друкчије се не да замислити усмено гласање.

Сваки изабрани изборник добија извод из записника, да је изабран и с тим писменом иде у изборно место да бира посланике.

На тај начин бирају се изборници. Ни један бирач не сме пропустити ову прилику, а да не гласа, јер ће често, где су гласови на пола подељени, да читав избор свију изборника зависи од једног два-ли гласа. А где се политички чиновници и продане калуђерске душе плећу у изборе, ту сваки бирач мора бити спреман као запета пушка.

Шта нам дакле ваља чинити?

Како су сад већ дани за пољске радње, ваља нам удвојеном снагом обавештавати бираче, да буду изборнога дана сви до једнога на окупу, и

да бирају за изборнике људе слободне, независне и ником необвезане.

Ви, независни свештеници, учитељи, трговци, занатлије и ратари! На вас се обраћам! Чувајте образ свој и народни! При избору изборника не сме вам бити све једно: Петар или Павле! На избору нека вам је ловинка: Слобода и независност! А у крај са кубурама, зависњацима и везаним врећама!

Војник
у народној радикалној гарди.

Нови Сад, 29 маја.

Изборни дани. Избори за наш народно-црквени сабор извршиће се у ове дане:

За бачку дијецезу у понедељак 9. (21.) јуна.

За горњо-карловачку дијецезу у понедељак 9. (21.) јуна.

За темишварску дијецезу у уторак 10. (22.) јуна.

За пакрачку дијецезу у уторак 10. (22.) јуна.

За карловачку архидијецезу у четвртак 12. (24.) јуна.

За будимску дијецезу у четвртак 12. (24.) јуна.

За вршачку дијецезу у суботу 14. (26.) јуна у очи Видова дана.

*

Постигнут изборни споразум. У претпрошлом броју „Заставе“ изишао је проглас на бираче за српски народно црквени сабор, који је издао извршни одбор за заједничко руковање са изборима, а који се састоји из 15 чланова српских народних странака: радикалне и либералне у Угарској и Троједници. Тим прогласом објављено је, да су се странке споразумеле за изборну борбу, како ни у једном изборном срезу ни месту не би једна другој сметале, него заједнички извојевале победу над заједничким непријатељем: владино-калуђерском странком. Опширно и темељно оцртана је у прогласу опасност велика, која прети нашој народно-црквеној автономији, и позивају се сви Срби бирачи, да се својски заузму за заједничке кандидате.

На другом месту у данашњем броју доносимо поново досадашњу листу тих заједничких кандидата и позивамо све бираче, којима је стало до спаса наше автономије и нашег народног бића, да своју дужност учине, да се марљиво спремају за изборе и сви скупа извојују победу нашим народним кандидатима.

*

„Братство“ и Милетић. Од привременог одбора „Братства“ стигла нам је на приказ нова књига, под насловом: „Извештај о раду привременог одбора за оснивање српског књижевног деоничког друштва „Братства“. Из тог извештаја видимо, да је „Братство“ постигло једну од својих намера: скупило је 15.000 фор. народнога дара дру Светозару Милетићу. Примање је било овако: Од деоница 12.610 фор. (ове су доцније претворене у прилоге за дар); прилога 3.392 фор. 35 нов.; од забава 2.349 фор. 58 нов.; за књиге, слике и химне Милетићеве добивено је 828 фор. 18 новч. Свега је примљено 19.180 фор. 11 нов. — Издавање је било: На марке, брзојаве и осталу поштарину 515 фор. 39 нов.; на штампу и путни трошак 329 фор. 59 нов.; на особље 983 ф. 76 нов.; на издања „Братства“ 1032 фор. 32 нов.; на разно 25 фор. 01 нов. Свега је издато 2886 фор. 07 нов. Ови издатци су у књизи образложени и оправдани. Преостало је, кад је народни дар од 15 000 фор. предат и кад су враћене мање своте некима, који су то потраживали, готовине 684 ф. 04 н. Ова свота предата је администрацији „Заставе“ на руковање и из те своте подмирили су се трошкови око штампања и разашиљања књиге „Извештаја“, а што и од тога преостане, додаће у своје време администрација „Заставе“ ономе извору, из којег ће се издавати Милетићеве умотворине, кад се буде такав извор имао. У књизи је изнет осим извештаја још поименички исказ прилагача по местима и показано је зашто је овај „Извештај“ тек сада могао света угледати. На крају књиге је чланак: „Народни дар — Милетићу“, који и ми доносимо у данашњем броју. На почетку књиге налази се слика Милетићева. — Ова књига разашиље се свима прилагачима, а коме прилагачу не дође до руке, може је добити бесплатно у администрацији „Заставе“.

*

Тиранија у Херцег-Босни. Српски родољуб и велики добротвор народни Перо Дрљача из Бос. Новог, који је био у првој депутацији што је предала први просветни и народносни меморандум у Бечу и одмах после повратка свога ухапшен, сада је осуђен на три године тамнице и то због „буњења“ и „политичких агитација“! Само даље силници! Ко ветар сеје, пожњеће буру!

ЗАЈЕДНИЧКИ КАНДИДАТИ
НАРОДНИХ СТРАНАКА:
РАДИКАЛНЕ и ЛИБЕРАЛНЕ

I. Архидијецеза.

а) световни:

Ердевички срез: др. **Владимир Чобанић**;

Даљски срез: **Васа Муачевић**;

Митровачки срез: др. **Миша Михајловић**.

б) свештенички:

Земун и митровачки срез: **Дамјан Јеврић**;

Даљски срез: **Јован Ђуришић**;

Ердевички срез: **Дамјан Прерадовић**

II. Бачка дијецеза.

а) световни:

Нови Сад: др. **Славко Милетић**;

Старо-Бечејски срез: др. **Стеван Малешевић**;

Жабаљски срез: др. **Милан А. Ћирић**;

Старо-Паланачки срез: **Паја Гостовић**.

б) свештенички:

Нови Сад и Старо-Паланачки срез: **Божидар Поповић**;

Старо-Бечејски и Жабаљски срез: **Јован Борота**;

Сомбор, стапарски и суботички срез: **Александар Тошић**.

III. Будимска дијецеза

а) световни:

Сентандријски срез: **Евген Думча**

Мохач: **Младен Љубојевић**.

б.) свештенички:

Сентандријски срез: **Ђорђе Голуб**;

Мохачки срез: **Стеван Михалџић**.

IV. Темишварска дијецеза.

а.) световни:

Темишварски срез: **Др. Миливој Миладиновић**;

Мокрински срез: **Душан Стојшић**;

Врањевачки срез: **Др. Ранко Гранић**;

Велики Бечкерек: **Др. Емил Гаврила**;

Модошки срез: **Димитрије Клицин**.

В. С. Миклушки срез: **Аркадије Варађанин**;

Арадски срез: **Стеван Вукадиновић**.

б.) свештенички:

Велика Кикинда и темишварски срез: **Ника Николић**;

Мокрински и Врањевачки срез: **Иван Јелчић**;

Вел. Бечкерек и Модошки срез: **Александар Јовановић**;

Арадски и В. С. Миклушки срез: **Младен Јосић**.

V. Вршачка дијецеза.

а.) световни:

Вршац: **Ђура Цвејић**;

Вршачки срез: **Др. Жарко Миладиновић**;

Белоцрквански срез: **Др. Мих. Полит-Десанчић**;

Ковински срез: **Др. Милан Божески**;

Панчево: **Др. Илија Вучетић**;

Црепајски срез: **Др. Вранислав Станојевић**;

б.) свештенички:

Вршац, Вршачки и Уљмански срез: **Јован Гавриловић**;

Панчево, Црепајски и Перлески срез: **Лаза Каћански**;

Белоцрквански и Ковински срез: **Стеван Стевановић**.

*

Заједнички кандидати за остале срезове у овим епархијама, и кандидати за епархије: пакрачку и горњокарловачку прогласиће се накнадно, чим стигли буду извештаји из дотичних срезова, односно извештаји за епархије: пакрачку и горњокарловачку.

Доле с јединственим статутом!

Како је дошло до сабора?

(Од нашег извештача.)

Будимпешта, 26. маја.

Из сасвим поузданог извора дознајем, следеће: Мисао и налог за сазивање народно-црквеног сабора долази од самога краља, који је већ лане изразио Банфију жељу, да се једанпут српски народ задовољи и аутономија изгради.

Учињено је то нарочито из обзира на могући развитак источног питања.

Патријарх се међутим дуго противио из више разлога, нарочито: 1.) да ће при изборима српске народне странке: радикална и либерална победити, а 2.) да ће радикали правити шкандале на сабору, да ће изнети шандорску и бездинску аферу и беочинску кају.

Клерикали су патријарху секундирали, јер се боје, ако дођу народне странке у већину, да ће они (клерикали) испасти из саборског одбора.

Банфи је увек гонио патријарха, да пише састанак сабора, а уверавао га је, да ће комесар добити налог, да сваки шкандал на сабору спречи. У осталом нека патријах остави интерпелације без одговора. То би, мисли Банфи, најбоље било. Тек онда је патријарх тражио сабора.

Дардаји је световао клерикалцима, да место каквог програма, обелодане суштину „јединственог статута“. Они — Максимовић и Јагић — одговорише, да би то изборе покварило, јер тај садашњи „јединствени статут“ је **много гори** од оног, којег је српски народ 1892. године онако једнодушно осудио и одбио.

*

БУДИМПЕШТА. (Од нашег извештача.) Патријарх Бранковић јавља влади преко свог рођака Лукијана Богдановића, да избори зло стоје, јер је свет „изненадно“ обрлађен, па клерикални кандати на све стране дезертирају. Патријарх предлаже влади, да се сабор, ако избори зло испадну и не састане, или да се одмах после састанка распусти, јер је његова највећа бојазан од тога, да ће се одмах приступити избору новог саборског одбора у који би ушли радикали и либерали. Влада не пристаје на овај предлог, јер Банфи жели да доведе патријарха у немогући положај. Када је патријарх последњи пут био у аудијенцији код краља, јамчио му је, да ће избори повољно по владину жељу испасти.

*

Ратоборна јерархија. Са свију страна стижу гласови, да се јерархија завргла неким оштрим нацком и војује против свог рођеног народа који је храни. На свима линијама мути се и бургија да у сабор уђе што више проданих душа које ће не само пристати на „јединствени статут“, него ако хоћеш и још што горе. Јер управо то и нису људи којима треба наша црквено-школска самоуправа. Но што је најодвратније у тим прљавим пословима, видимо већ да се злоупотребљују положаји и званично се кортешује. Тако је вршачки владика Змејановић издао ову окружницу свештенству:

Пречастни г. окр. протопрезвитер!

Неоспорна је потреба коначног уређења администрације наше у опсегу автономије То уређење биће главни задатак предстојећег народно-црквеног сабора, већ и по изричном налогу Његовог ц. и кр. Величанства.

Сходно томе највишем налогу позивам вашу пречасност да из осећаја поданичке лојалности а не мање и у сопственом интересу свога сталежа свим срцем прихвати предлог о уређењу.

Свештенство је за цело искусило за минулих 29 година да се у прилично потиштеном положају налази, те свако са радости треба да прихвати и поздрави сваки покрет, који поред општег интереса цркве и народа у првом реду побољшање његовог положаја смера.

Услед чега очински саветујем парохијско свештенство да приликом предстојећих избора посланика за народни црквени сабор у корист таквих људи у акцију ступи, који су са своих врлина, са свога родољубља, одности наспрам цркве и народа, пријатељског расположења према свештенству, чврстог карактера и воље за озбиљан рад познати.

Та су господа од високославног саборског одбора за посланичке кандидате препоручена а у округу Ваше пречасности јесу следећи:

Поуздано се надам, да ће како пречасност ваша тако и подручно вам парохијско свештенство очински овај савет мој саслушати и по њему се равнати.

У Вршцу 20. маја (1. јуна) 1897.

Гаврил с р.
Епископ.

Као што овај јадни пастир ради против свога стада, тако нам исто јављају, да се и онај у горњокарловачкој дијецези, арнаутски размахнуо сад пред изборе. Овај се благоутробни пастир прославио већ једном при гласању за црквене реформе, кад је пронашао да треба да се закасни, али како је та слава већ давно прошла, зажелео се нове и сад му се дала прилика, да погреје стару славу.

Политички преглед.

Угарска.

У седници угарског земаљског сабора од прошле среде продужена је дебата о спровађању у живот казненог поступка а нарочито о §-у 16. Против предлога говорили су Иљеш, Раткаји, Шаги и Маршовски, а за предлог Молнар. Опструкција наступа. „Заверили смо се, да најважнија права народна нећемо олако испустити из својих руку, нити ћемо допустити, да нам се она олако одузму“ — рекао је Иљеш. „Тежња опозиције, да овај предлог пропадне, са свим је оправдана!“ — рече Шаги. „Свима законитим средствима гледаћемо да спречимо, да овај предлог не постане законом! — изја-

---

ље („Моноспит“). Дакле она је била први ктитор овог манастира.

Душан је дакле са својим богатим прилозима и грађењем главне цркве и осталих з рада, постао оснивач манастира.

Поменуо сам, да није тачно предање калуђера, да је главна црква грађена 1280. године, која пада на 65 година раније од владавине Душанове у том крају Главна је црква грађена, када је Душан овладао Серезом, дакле после 1345. године, а пре је могућно, да је најстарија црква у манастиру задужбина Јована Зихнанског, а посвећена св. Јовану Претечи, зидана у 1280 години

*

Још би имао, поред исправке учињене у Гопчевићу, да овај манастир није у бугарским, већ у грчким рукама, да нагласим само, да је нетачно још и тврђење Срећковићево, да је „овај манастир за владе Андроника старијег, подигао из развалина митрополит зихнански Иоаким“. Манастир је подигао Епископ зихнански Јован, као што се то види из натписа на слици Јовановој у цркви, а који гласи:

„Ипертимос каи епископос Зихнон Јоанис, ктитор“.

*

При завршетку овог одељка из мог путописа, дакле већ при повратку у Солун, дознао сам да су Бугари покушали, да униште српске споменике и у овом манастиру, ма да није у њиховим већ у грчким рукама. За једну плочу с натписом из Душанова доба, нађену у развалинама до овог манастира св. Јована, Бугари су нудили калуђерима 250 лира (5750 динара), али се нису могли погодити. Да сам за ову плочу раније знао, бих се распитао где је и каква је, но тамо ми ето и то остаде за други пут

Бугари из дана у дан савесно извршују ону тачку програма своје пропаганде, која гласи: „Прикупљање и уништавање српских споменика у Маћедонији. Њихови агенти уништавају српске старине и споменике или на лицу места, или их шаљу у Софију, да се тамо униште. Интересан је овај случај:

Егзархиски секретар Офејков-Шопов хтео је да у манастиру Трескавцу, више Прилипа, уништи плочу на којој је натпис: „Урош цар Србом, Грком и поморским земљам“, али су га калуђери и сељани, ма да припознају Ексархију, одбили речима: „Већ нас је треска (гром) једном била, па зар хоћеш да нас сасвим упропасти? Не, недамо да ма шта овде кваришь“. А Шопову се страшно хтело да уништи тај натпис. Он не би баш толико на наваљивао да га уништи, да је од куд поред речи „Србом, Грком...“ стајало и „Бугаром“, јер ово последње ухватио би као „доказ“ да је Бугара било у Маћедонији..

У Солуну, јануара 1897. г.

вио је Раткаји. На крају седнице поднесене су две интерпелације. Једна због приказивања неморалних комађа у орфеуму, а друга због повреде слободе говора од стране солге у Варгедену.

— Кад се председник министарства Банфи врати сутра, у петак, са свога пута у Клуж, куда је отишао, да учествује у реформатском конвенту, доћи ће му је дна депутација независне 48-ашке странке и званично ће му објавити, да се опозиција лаћа опструкције, не само у расправи зак. чланка о казненом поступку, већ и у расправи о војним поднесцима и др. Борба дакле против владиних поднесака у последње време, почиње да бива све озбиљнија и по владу и њене поднеске све критичнија.

Стара Србија и Маћедонија.

Турци постају све бешњи и несноснији према Србима, нарочито од како су победили Грке. Не зна се, да ли су у томе погледу гори Арнаути и башибозуци, или и саме власти. Сваком приликом гоне, злостављају и пљачкају Србе.

Једва су једном дата допуштења Србима да отворе своје школе у Капинову, Руднику, Тетову и Башином Селу. Народ је веома весео и одушевљен што му је ово допуштено.

Грчка и Турска.

У прошли уторник су држали посланици великих сила трећу своју седницу у ствари преговора о миру. Данас, у у четвртак, држаће своју седницу војни аташеји у ствари уређења границе.

— Грчка влада не зна ништа о томе, шта и како се ради на углављењу мира међу Турском и Грчком и због тога је јавно мишљење у Атини врло рђаво расположено. Турска влада води преговоре само са посланицима великих сила, а ови ћуте у тој ствари као заливени. Према томе грчка влада не зна ништа о тим преговорима и о величини жртве, која ће да се тражи од ње. Крај свега тога, она ће пристати ва све, како се углави, јер је поново изјавила, да се ослања на велике силе.

— Руски цар Николја II. одговорио је на писмо грчког краља и изјавио, да је готов да се заузме за то, да Турци што пре напусте Тесалију. Писмо ово је учинило јак утисак на Грке.

Вести из места и са стране.

Поплаве. Услед поплаве био је поремећен на неким местима поштански промет у Србији. Међутим је опет успостављена жолезничка веза на прекинутим местима и пошта транзитна отпремљена је на своје место.

Руски цар у Варшави. Руски цар Никола путуваће јуна месеца у Варшаву. Пољаци чине спреме да га што свечаније дочекају и да би то славље што трајније успомене оставило, склопио се одбор који ради на томе да се народним прилозима од по милијуна рубаља оснује завод за остареле.

Манастири у Србији. У Србији има 51. манастир. Највише их има у округу врањском, крагујевачком, моравском и чачанском (по 4.), а најмање у округу ваљевском, подринском и ужичком (по 1.) у округу топличком и црноречком нема ни једног манастира. Сви ови манастири имају непокретног имања као: њива, ливада, шума и т. д. 18.585.44 хектара. Од овог имања највећи је део под шумом (12.070.53 хект.) Целокупна вредност оних манастирских имања износи 1.685.893! динара. Највећа ја вредност манастирских имања у округу шабачком (368.720 дан). а најмања у округу нишком (23.187, дин.) Од свију богомоља у Србији, сразмерно према броју становника, највише долазе у округу крајинском а најмање у округу пожаревачком. Толике се владе у Србији измените, а са манастирима баш нико ништа не предузе.

Драматско вече. У суботу 31 маја (12. јуна) о. г. приређује у дворници гостионице код „Царице Јелисавете“ трагичар и глумац дворског позоришта у кнежевини Мајнингену, Мавро Морисон драматско вече са овим програмом: 1. Сцена из Шекспира „Јулије Цезар.“ 2. Партија из Шекспира „Ричард III. 3. Uriel Acosta од Гуцкова Одбранбена беседа. — Почетак је у 8 сати у вече. За улазак се плаћа 1 фор

Нов доктор права. Из Будимпеште нам јављају, да је угледан члан наше омладине Мита Мушицки родом из Лока у Шајкашкој, јуче, у среду 28. маја положио на будимпештанском свеучилишту последњи строги испит, те ће у другу суботу промовисан бити за доктора права. Честитамо и желимо му свако добро, уверени, да су нашем народу добро спремни и одушевљени јавни радници као што је наш једномишљеник Мушицки, врло потребни!

Железница кроз Сибирију. Од како је железница пошла кроз Сибирију сва су места оживела. У крајевима где се пре неколико година није смело ни помислити на путовање, због разбојника или других незгода, јури данас железница и даје живота појединим крајевима, тако, да се види како нека места приметно напредују. Насељеници се множе. Подижу се школе, цркве и друге зграде. Вароши уводе електрично осветљење, телефон и др. напреднија установе.

Родитељи, пазите на децу своју! Пишу нам из Ср. Карловаца, да се за два дана утопило тамо три детета. Било је то на кат. Духове, изиђе дете од две године на улицу, која је водом поплављена и ту се утопи. Сутра дан опет возила се три дечка по води, шегрт један и два гимназисте. Али невешти у вожњи и несташни преврну се и док је помоћ стигла, двојица су била већ мртва. Добро би било да полоција боље припази на воду. како се не би слични случајеви и у будуће догађали.

Ударио гром. У Розенхајму је пре неколико дана ударио гром у барутану у којој је било 100 цената барута. Барут је експлодирао 11 зграда разрушио и матора дрва чупао из земље. Чак на један сат даљине од тога места полупани су прозори и врата услед експлозије .

Слобода штампе у Русији. У Русији је одређена једна комисија која ће заком о штампи да узме у ревизију и да га измене у либералном духу.

Концерат с игранком. Митровачка српска црквена певачка дружина, под управом свога хороуправитеља Јована Јудла, приређује о своме излету у Шабац дана 2. јуна 1897. (други дан Тројице), концерат са игранком, у сали велике касине, уз братско суделовање шабачког певачког друштва. Распоред: 1. Хавласа: „Наше“, пева заједнички мушки хор митровачке српске црквене певачке дружине и шабачког певачког друштва. 2. Јенко: „Што ћутиш, Србине тужни“, мешовити хор уз пратњу оркестра. 3. Мокрањац: „Мирјана“, баритон-соло, уз пратњу мешовитог хора и оркестра. 4. Eüllegruss: „Concert Polonaise“ свира на виолончелу Јован Јудл, уз пратњу оркестра. 5. Маскањи: „Молитва“, на опере „Кавалерија рустикана“, мешовити хор уз пратњу оркестра. 6. Јудл: „Две звезде“, женски хор уз пратњу хармониума. 7. Мокрањац: „VII. руковет“, мешовити хор. 8. Јудл: „Балада“ свира на виолончелу Јован Јудл, уз пратњу оркестра. 9. Јудл: „Смеса српских народних песама“, мешовити хор 10. Толингер: „Одломак из ђачког растанка“, мешовити хор уз пратњу оркестра. — Ред игара даваће се на каси. — Дружина путује на засобној лађи „Мачви“ срп. брод. удружења, те се препоручује пријатељима из околине, да се прикључе овом друштву за излет, за који издаје карте певачка дружина. Овај излет је почетак стварању певачких заједница, чиме ће се многс користити наша музичка уметност у опште, а наша певачка друштва на посе.

Кратке вести. У Шодници код Лавова било је немира против Чивута; њих 17 затворено је. — У Сапотоку близу Љубљане у Крањској, беснио је јак пожар, многе зграде су уништене. — У Винковцима је чивуцка фирма Х. С. Полак, пала са 100 000 фор, — У Родсцину у Горњој Шлезији, био је јак потрес, који је упропастио више од полак места Становници напуштају куће и беже. — Румунски престолонаследник опоравља се од болести. — Из Беча јављају, да ће се делегацијама предложити, да се аустро-угарска поморска сила умножи са неколико бродова. — У Софији је затворен ритмајстор Болчев, оптужен је да је у друштву са филипопољским префектом убио пеку Ану Симон из Угарске, која је некад била љубазница Болчевљева. — Берлински гарнизон држао је неки дан велику параду. На тој паради била је и царица немачка, која изгуби један орден од велике вредности. Овај орден добила је царица од енглеске краљице, те ју је јако ожалостио. Али наскоро портир неки нађе орден и преда јој. —

Најновије вести.

Преговори о миру. У Цариграду теку правилним током преговори о миру. Иде се за тим, да се турска потраживања смање, а да се хришћански свет не стави под турско господство.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

Стигли 29. маја (10. јуна.)

БУДИМПЕШТА У угарском државном сабору продужује опозиција опструкцију.

АТИНА. Листови протестирају против вести о новом уређењу границе, којој би основа била предео до Трикале Резервисти од 1885 год добили су отпуст. Турци сваког дана вређају неутралну зону Грци протестирају узаман.

ЦАРИГРАД. Потврђују се вести. да се појавила индијска куга.

ИЗ НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ.

Конгрес социјалних демократа.

Будимпешта, 27. маја.

Угарска престоница Будимпешта доживела је о римским Духовима велико изненађење Државне власти, које кроје капу свима грађанима ове државе, увериле су се, да угарске социјалне демократе снажним кораком напредују и до данас већ представљају снагу, с којом мора држава рачунати.

У недељу и у понедељак римских Духова одржали су они у Будимпешти свој збор и на тај збор изаслале су 113 вароши и 277 општина своје изасланике. Међу овима се налази велики број ратара, и то поглавито из чисто мађарских крајева. Било је на збору и жена. А велико школска омладина сад је први пут била заступљена на збору.

Изасланицу су били из разних крајева без разлике народности. Било је ту осим Мађара и Немаца, Срба, Словака и Пољака у великом броју.

Изасланици су подносили усмено своје извештаје о напредовању социјално-демократске сранке у својим местима. Из извештаја, што га је поднела главна управа странке, напомиње се да је прошле године основано 51 радничко друштво и да су социјалисте у 14 изборних срезова истицали своје кандидате при избору посланика за угарски сабор. На ове кандидате пало је 589 гласова. Радници су имали многе штрајкове и постигли су на много места веће дневнице. У сваком извештају туже се извештачи, да им је у раду власт, полиција и жандармерија чинила силне препреке.

Особито се истакао говор изасланика социјалдемократске омладине, који је тамо у име 28 свеучилишних ђака говорио. А још више је обратио на себе пажњу говор жене Марије Керти из Солта. Она је надничарка, и побудила је својом искреношћу и народским говором код слушалаца наклоност. Из њеног говора дознаје се, да у Солту има 60 жена социјалних демократа. Ове се једанпут договоре, да приреде забаву и пођу у излет. Марија је носила мали барјак с натписом: „Живела социјална демократија!“ Жандари су ово приметили и искинули јој из руке барјак, а њу затворили у неку смрдљиву јазбину. Она је тражила да је не затворе, ако већ то мора бити, у ту смрдљиву јазбину, али јој то није помогло. Кад је њена кћи дошла по кључ од стана, не дадоше јој. А кад је плакала и рекла, да јој деца гладују, одговорили су јој: „Нека поскапају, ти буквани!“

У понедељак после подне имали су народни скуп у градској шуми. Било је ту око 20.000 радника. Земљорадник Павле Урбан из Цеглида говорио је о бирачком праву и рекао је: „Бирачка права имају волови, коњи и свињи. Ја познајем у Цеглиду човека који је имао право гласања, али му скапају његових 150 комада свиња и од то доба нема он више права гласања. Питам ја: Ко је дакле имао бирачко право, човек или свињи?“

Сви су говорници тражили, да се данашња парламентарна система промени и изјавили су да ће се до крајности борити за опће, тајно право гласања и да се уведе социјалистички парламент.

На овај скуп стигло је многобројних брзојава из Лондона, Париза, Цириха, Минхена, Франкфурта на Мајни, Беча и из многих градова из Угарске.

Осим овога великог збора одржали су у те дане многе среске зборове и месне по градовима и селима у Угарској.

*

Као што се види, покрет социјалних демократа напредује; они раде у миру, али поуздано. Њима на сусрет најбоље излази данашњи либерални државни систем са својом окрутношћу. Што се буде с једне стране мање пажње поклањало материјалној невољи у земљи, а с друге стране силом се угушивао покрет, то ће он све више добијати крила. **Он.**

Вести.

☛ У овом броју нисмо могли донети „Привредни део“ у целини, како је то до сад било, због умноженог градива о народно-црквеном сабору и изборним спремама Те ће препреке и даље бити, али ћемо ми настојати, кад год то буде могуће, да донесемо потпун „Привредни део“. Молимо наше штоване читаоце, да се задовоље овим, колико доносимо.

Друштво „Добротвор“ у Новоме Саду. Пишу нам из Новог Сада: „Друштво „Добротвор“, о ком је „Застава“ донела у 2. бр. о. г. позив ради уписивања у чланство, држало је у прошлу недељу своју прву главну скупштину под председништвом свог члана Паје Гостовића, овдашњег адвоката. Записник је водио Андрија М. Матић, професор новосадске гимназије. Овом првом састанку друштва одазвали су се и многи чланови са стране; било је из Рац-Милетића, Петровца, Паланке, Шида, Турије и других околних места. Видели смо на скупштини и неколико женских чланова, а то је знак, да се за ово племенито подузеће почиње свет све већма интересовати. Расправљање је текло у најбољем реду. Поднесени извештај привременог одбора узет је са одобрењем на знање, а зготовљена правила усвојена су са малом допуном и биће поднесена земаљској влади на одобрење. Изабрана је управа од 12 лица и 3 прегледача рачуна, те тако сад можемо очекивати, да ћемо се кроз кратко време обогатити још једном корисном установом, која ће испомагати породице својих умрлих чланова, пружајући помоћ свакој породици од **1000 фор.** Дајући тако обилну припомоћ, постаће то друштво у пуном смислу прави „Добротвор“. Дознали смо, да одређени број чланова још није попуњен; добро би урадили сви они, који желе да путем осигурања свог живота обезбеде своју породицу, кад би се уписали за члана овог друштва, где ће међусобно удружени најјефтиније постићи корист и обезбеђење“.

Осигуравајуће друштво. Угарско-француско осигуравајуће друштво „Франко-Хонгроа“ са потпуно уплаћеним акцијским капиталом од 2,500.000 круна имало је 19. маја 1897. своју седамнасту редовну главну скупштину, на којој је испостављен чист добитак у своти од 209 426·84 круна. Пошто је богато свој резервни фонд дотирала, долази 5% дивиденде на исплату, а даровала је и мировинском фонду својих чиновника своту од 20.000 круна. Главни заступник је тога друштва за Срем г. Јосиф Инкеј у Митровици.

Шумарско поучно путовање. Ових дана полазе кр. одсечни саветник Ф. Зигмундовски и кр. проф. шумарства Ј. Парташ на поучно путовање да проуче устројство разних шумарских академија као и одређење шумарске науке на иним високим школама. Понајпре ће посетити високу школу за земљоделство у Бечу, за тим шумарске академије у Таранду у Саској и Најштад-Еберсвалду у Пруској, свеучилишта у Гисену у Хесенској и у Тибингену у Виртембершкој и на послетку политехнику у Цириху у Швајцарској. На послетку свратиће се још у Хал у Тиролској, да разгледају тамошњу лугарску школу.

Изложба у Берлину. Ускоро ће се отворити у Берлину изложба разног старог турског оружја. Колекцију таког оружја, које ће бити изложено, испратио је као дар султан, приликом стогодишњице рођења немачког цара Виљема I. деде садањег цара немачког. У тој збирци од оружја налази се и известан број топова разних модела.

Производња шећера у Аустро-Угарској. Прве половине сезоне за производњу шећера у 1896. до 1897. год. произведено је у целој земљи: 3,775,811 цената по (50 кила) нерафинираног шећера (према 2,236,112 ц. у 1895—96) и 3,923 277 цената рафинираног шећера (према 4,061,277 ц. у 1895—6); или, цела производња за речено време у 1896—97. била је 8,135,008 цената, а за исто време у 1895. до 96 год. — 6,748,111

Кратке вести. У Београду је неки подузетник Лицикас добио од српске владе концесију да подигне фабрику за пекмез. — Званични извештаји из Бугарске очекују, да ће поводом силне кише у последње време руже много цветати, те услед тога и произ одњу ружичног уља повећати. — У Земуну је рестауратор на жељезн. станици убио једну дивју мачку, која је дужа од метра. Хоће да је испуни и сачува. — У Бугарској ће се подићи фабрика артије, пошто је влада са једним подузетником већ и уговор потписала. — Под водством професора Кесетерчанека и Мије Грахора, подузело је 35 слушалаца крижевачког училишта шумарско-господарско путовање у Херцег-Босну и Далмацију. — Трамвајско-акционарско друштво у Осеку пројектирало је такозвану трамвајску пругу Осек-Батина. Изасланици министарства трговине испитали су тај пројект пе давна и мисли се да ће бити усвојен. — У Болоњи изгорело је стовариште кудеље фирме Патаул и Петит. На стовариштy је било нека два милијуна фуната кудеље. Штета је огромна. —

Трговина.

НОВИ САД, 29. маја. Пшеница прве каквоће 8 ф. ——— н. Пшеница средња 7 ф. 70 до 80 н. Пшеница лакша роба 7 ф. 30 - 50 нов. Наполица 6 ф. 70 н. до 7 ф. Јечам 4 ф. 10—20 н Зоб 5 ф. 20 нов. Кукуруз у зрну 3 ф. 50 - 60 н. Маст 58 ф. Сланина сува 60 фор., дебела паљена 60 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	47—48	нов.
„ средњи . .	44—45	нов.
„ лаки . . .	40—42	нов.

Све од 1 килограма.

Теоци .	25—30 нов.	по клгр.
Јагањци	5—12 фор.	по пару.
Овци .	——— фор.	по пару.

*

Брашно, 26. маја по рим. Фино брашно. Нумера 0 — 13 ф. 60 н.; — 1. — 13 ф. 20 н. 2. — 12 ф. 80.; 3. — 12 ф. 40 н.; брашно за лебац: Нумера 4 — 12 ф. — н.; 5. — 11 ф. 60 н. — 6. 11 ф. 20 п.; — 7. 9 ф — н. брашно несејано: I. — 9 ф. 40 н.; II — 8 ф. 40 н.; мекиње: 3 ф. — н.; грис прве и друге врсте: 14 ф. 20 н.; треће врсте: 13 ф. 60 н Све од 100 килограма. Цене су парног млина Валтезара Фајта у Новом Саду.

*

Стање воде под Новим Садом.

28. маја било је	5·86 мет.
29. маја било је	5·81 мет.

*

БЕЧ, 8. јуна п. рим. (Оригинални извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 8678 к., дошло је 4659 ком. млађе врсте, 3672 комада угојених мађ, соја —. Свега 8231 комада дотерано.

Трговина је била трома.

Продало се:

Прима роба	49—50 н.	изнимно 51 н.
Средња „	46—48 н.	
Сремска „	——— н.	
Назимад „	36—44 н.	

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 52 —— ф.

„ „ масти 49 —— ф. Све од 100 кгр.

Позоришна објава.

Јавља се поштованој публици, да српска народна позоришна дружина долази у Нови Сад и да ће овде за сад давати две представе и то:

У понедеоник 2. (14.) јуна даваће се први пут: **„Лепа Галатеја“**, комична митолошка опера у 1 чину од Фр. Супе а. Насловну улогу певаће гђца Султана Цијукова, оперска певачица. У тој опери суделоваће и „Српско певачко друштво читаоничко“ и свирачки збор 70. пешачке пуковније варадинске.

Пре тога приказаће се: **„Бангалоз“** Шаљива игра у 2 чина, написао Милан Св. Николајевић

У уторак 3. (15) јуна први пут: **„Јованчини сватови“**. Шаљива опера у 1 чину, написао Масé. Насловну улогу певаће гђца Султана Цијукова, оперска певачица, а суделоваће и „Српско певачко друштво читаоничко“ и свирачки збор 70. пешачке пуковније варадинске.

Пре тога: **„Шоља теја“**. Шаљива игра у 1 чину од Нотера, превео Г. Гершић.

Ко од наших старих поштованих претплатника жели своју ложу или своја места за ове две представе задржати, нека изволи ту намеру своју изјавити у књижарници Браће Поповића најдуже до недеље 1. (13.) јуна о. г.

Првенство имају они, који за обе представе узму ложу или седишта.

Ложе и седишта могу се добити у напред у књижарници Браће Поповића сад 29. маја (10. јуна) о. г. и о дану представе у вече на каси.

У Новоме Саду, 28. маја (9. јуна) 1897

Управа срп. нар. позоришта

СПИСАК

прилагача за зидање зграде **СРПСКЕ НОВОСАДСКЕ ГИМНАЗИЈЕ.**

Исказ пети.

Из четвртог исказа пренесено 13.790 фор. 30 нов.

Алекса Вулко 50 ф., Др. Владимир Деметровић 50 ф, Српска правосл. црквено-школска општина у Ади 200 ф., Додатак чистом приходу од беседе у Сенти 10 ф., Српска правосл. црквено-школска општина у Панчеву 200 ф., Легат Васе Крстића пароха из Руме 50 н., Проф. Филип Оберкнежевић 50 ф., Светозар Барић умиров. пуковник 50 ф., Румска штедионица 100 ф. Ђорђе Иванић, парох у Вилову у спомен покојне му супруге Јулке 50 фор., Проф. Светозар Савковић 50 ф. Свега 14.650 ф 30 нов.

На свима овим родољубивим прилозима нека је овим у име одбора, који скупља прилоге на зидање зграде Српској Новосадској Гимназији изречена најтоплија благодарност.

У Новом Саду 28. маја (8. јуна) 1897.

ЗА ОДБОР:

Др. Сима А. Ћирић, перовођа. **Стеван Поповић-Пеци,** кр. саветник, председник.

Васа Пушибрк, благајник.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ П. ПОПОВИЋА **У НОВОМ САДУ.**

НОВО ВРЛО ИНТЕРЕСАНТНО!

Сад баш изађе нова врло интересантна књига:

ЧЕТИРИ ЖЕНЕ ЂОРЂА ПАРТИЈЕ.

РОМАН КАРОЛИНЕ В ГАЛОВИЦЕ

С МАЂАРСКОГ ПРЕВЕО В ЧОНИЋ

ЦЕНА 50 н.

Даље препоручујемо још и ове врло интересантне две нове књиге:

ДВАПУТ ПРОДАНА

врло занимљив роман од Драгиње В. Гал превео Емил Јелић.

ЦЕНА 50 н.

ЂУРКОВИЋЕВЕ ЋЕРКЕ

приповетка, написао Фрања Херцег на српски превео П.

ЦЕНА 50 н.

И овде се разуме рабат **од 50%** у књигама — или, ако су књиге увезате онда без рабата, као што је у нашем каталогу означено.

Препоручујемо уједно и наше богато стовариште књига, преко којих шаљемо на захтевање наш најновији каталог од 1897. год, свакоме о нашем трошку. 237 1 5

Штованој господи **претплатницима** и онима, који растурују

ТУМАЧ

ПОВЛАСТИЦА ЗАКОНА, УРЕДАБА И ДРУГИХ НАРЕЂЕЊА СРПСКЕ НАРОДНО-ЦРКВЕНЕ АВТОНОМИЈЕ у Угарској, Хрватској и Славонији

од

Дра ЖАРКА МИЛАДИНОВИЋА

јављамо, да ће исти за врло кратко време готов бити, те ће се тада одмах и разаслати.

Нови Сад, 26. маја 1897.

Штампарија Ђорђа Ивковића.

ОГЛАСИ.

ПРИВАТНА СРПСКА АГЕНТУРА

у **Будим-Пешти** Sütő út. 6. II 13.

Бави се свим трговачким, финансијалним, индустријалским, економским и приватним правничким пословима; — вршим све тачно, брзо и јефтино.

Даље стојим сваком на повољној услузи писмена обавештаја дати уз прилог 30 нов. у маркама, исто тако посредујем с мањом набавком разних куповина, а примам и за продају у комисион, упозорујем свакога а нарочито г. трговце, да се свагда на мене обратити изволе, било набавком или продајом, инкаса-кредита: изравнања, (Ausgleichen) и т. д. јефтина и добра зајма.

227 4—6

Јесам с поштовањем

Ђорђе В. Жекић.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА БРАЋЕ НИКОЛОВИЋА

У ОРШАВИ 224 1—3

потребујемо једног помоћника тој струци вичног 24 до 28 год. старог који српски, немачки и романски говори има првенство.

ВАШАРСКИ ОГЛАС.

Петровски годишњи вашар у Чакову одржаће се од 24—27. јуна п. нов. кал. тек. год.

Примећује се, да је дотеривање свиња, због заразних болести, забрањено.

Чаково, јуна месеца 1897.

Игњат Пурјус, закупник.

233 1—3

Млађи помоћник

мануфактуре, добар продавац, вичан памуку, може одма ступити у радњу

Панте Спаића сина

243 1—3 у Митровици.

Изванредно добре, гарантирано чисте, преко 40 година старе, праве

СРЕМСКЕ ШЉИВОВИЦЕ

може се добити код

Ђорђа П. Панаотовића,

235 2—3 Митровица (Срем).

46 јутара крчевине

у једном комаду за трећи усев, близу реке Саве, издајем на једну или четир године под закуп. — Примање одма после жетве.

Кленак, 27. маја 1897.

241 2—3 **Коста Стојановић.**

РИХТЕРОВ АНКЕР-ПАИН-ЕКСПЕЛЕР

Liniment. Capsici compos.

Овај чувени кућевни аек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 27 година као поуздан лек употребљује, **и то ублажава болове од реума, костобоље, разхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и сами лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Паин-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће дафали. За цену од 50 нов. 70 нов. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apotheker in Budapest.**

Код куповања треба пазити, те да се од преваре и штете сачува треба сваку флашицу која нема на себи оваке ознаке (ленгера) и име **Рихтер** да ју врати натраг,

F. Ad. Richter & Cie k. u. k. Hoflieferant, Budapest.

597 56—56

МАЛИ ОГЛАСИ.

Једна **свршена учитељица** са две дипломе за основне школе и ручни рад тражи место за **гувернанту**, влада српским, мађарским и немачким језиком. Упитати треба у администрацији овог листа. 0·236 2—2

Заштитни знак за познавање: господичић пуши и има наочари.

ДУВАНЦИЈАМА!

„Клуб“, најчистији, најтањи, па опет најјачи папир за цигаретле. **Нема у њему ни мало глицерина.** Може се добити свугде и то у патентираном завијутку за 3; у обичном завијутку 2 н.

Напомена! Од истога папира зготовљавају се и **клубхилзне.**

102 24—80

КРОЈАЧИ И ТРГОВЦИ ЧОЈЕ

купите по најповољнијој цени Heltauer хаљина чоје код произвођача Петер Каспер Heltau (N. Diznód.)

Такођер се обављају све наруџбине и друге врсте чоје овдашњег производа са најсавесније повољном ценом. 238 2—5

4 КУЋЕ

У ПЕТЕФИЈЕВОЈ

иначе жељезничкој улици

све готово једна до друге, продајем из слободне руке, разлог је продаји, што сам купио у **Дунавској** улици **ВЕЋУ КУЋУ** у коју ћу сместити **моју овде и у околини НАЈВЕЋУ припознату**

ШТАМПАРИЈУ

удешену са ГАСМОТОРОМ.

232 3—3 **Ђорђе Ивковић.**

По своме саставу у свету **најчувенији** и **јединствени** алкало-муријатички и **најјачи** угљено-кисели

ИЗВОР

МИНЕРАЛНЕ ЛОМНИЧКЕ ВОДЕ У СРБИЈИ

Овај сам извор узео под закуп пре годину дана и уложио сам сву снагу да у потрошњи вода ове врсте заузме и у **Аустро-Угарској** прво место, које по својим особинама потпуно заслужује.

Било би излишно да сам хвалим **ломничку минералну воду,** јер њене изврсне особине врло добро знају гг. лекари и потрошачи, те се она сама собом најбоље и препоручује

Ко жели имати ову воду, нека се изволи долепотписаном обратити. Уједно јављам, да ћу радо дати и стоваришта за поједине вароши у Аустро-Угарској.

Надам се да ће ова **јединствена вода** наћи многобројну потрошњу у свима круговима Аустро-Угарске, за то и очекујем многобројне наручбине.

У Крушевцу 1897. године.

С поштовањем

129 18—24 **Дим. Петровића син.**

ИМАМ НА ПРОДАЈУ

100 ЕКТАРА (230 ЛАНАЦА) ЗЕМЉЕ

под ливадом, пашњаком и ораницом класирате у I. класи од стране државе.

Сва се ова земља находи поред саме реке Саве и једне селске речице у атару општине Бељенске, коју још никад вода није топила, иста је земља удаљена два и по часа од Шапца идући к Обреновцу или три часа идући од Обреновца к Шапцу.

Сва се ова земља састоји из саме врло плодне равни.

На овом имању постоји кућа и магацин од тврдог материјала са осталим удобностима као шталом бунаром (с амер. пумпом) и поред куће са воћњаком од 3000 шљивани дрвета и 100 ком. благородних калема и црепаном за израду црепа.

Ову земљу продајем под врло повољним условима како за готов новац тако и на више годишње отплате.

Овим се даје прилика оним који су ради да се у Србију доселе да до доброг и јефтиног имања дођу.

За даља питања пак нек изволе — кога би се интересовало упитати сопственика горње земље

ВАСУ Т. КОВАЧЕВИЋА

239 1—6 Шабац (Србија).

ПАНТА ЈОВАНОВИЋ

У НОВОМЕ САДУ

КОД „ЦРВЕНЕ РУЖЕ“

У КУЋИ Г. ЉУБЕ СТЕФАНОВИЋА

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ ПОМОДНИХ ШТОФОВА

ЗА ХАЉИНЕ.

СВИЛЕ

ЗА ХАЉИНЕ И УКРАС.

КИШО- И СУНЦОБРАНА.

ПЛАТНА И РУБЉА

ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЦУ.

САМО ДОБРА РОБА И ЈЕФТИНЕ ЦЕНЕ.

125 15—20

Главни и одговорни уредник др. Емил Гаврила.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.